

Sygn. akt III AUa 1935/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Ansion SSA Wojciech Bzibziak
Protokolant	Agnieszka Turczyńska

Przy udziale –

po rozpoznaniu w dniu 14 sierpnia 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania E. J. (E. J.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej

na skutek apelacji ubezpieczonego E. J.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 20 stycznia 2012r. sygn. akt VIII U 2144/11

oddala apelację.

/-/ SSA J.Ansion /-/ SSA M.Procek /-/ SSA W.Bzibziak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1935/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 stycznia 2012 roku Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach oddalił odwołania ubezpieczonego E. J. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. z dnia 26 września 2011 roku o nr (...) i (...) na mocy których stwierdzono, że ubezpieczony podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie

od 1 listopada 2005 roku do 28 lutego 2009 roku oraz zobowiązany jest do opłacenia składek na Fundusz Pracy za okres od 1 listopada 2005 roku do 28 lutego 2009 roku.

Na podstawie akt organu rentowego oraz wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 3 sierpnia 2010 roku (sygn. akt VIII U 1095/10) i wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2011 roku (sygn. akt III AUa 2224/10) Sąd pierwszej instancji ustalił, iż decyzją z 2 marca 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że E. J. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu i rentowym w okresie od 1 listopada 2005 roku do 28 lutego 2009 roku z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą. E. J. złożył odwołanie od powyższej decyzji do Sądu Okręgowego w Gliwicach. Sprawa z jego odwołania toczyła się pod sygnaturą akt VIII U 1095/10. W sprawie tej wyrokiem z dnia 3 sierpnia 2010 roku Sąd oddalił odwołanie. Sąd ustalił, że E. J. w spornym okresie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. W listopadzie 2005 roku zawarł z C. S. umowę o pracę nakładczą. W okresie trwania umowy w żadnym z miesięcy odwołujący nie uzyskał co najmniej połowy minimalnego wynagrodzenia. W związku z powyższymi ustaleniami Sąd uznał, że strony nie realizowały postanowień umowy co do rozmiaru pracy i umowa ta była zawarta dla pozorów. Sąd stwierdził także, że uzyskanie informacji z ZUS, czy na podstawie biuletynu ZUS o zasadach podlegania ubezpieczeniom społecznym pozostaje bez wpływu na ocenę ważności umowy.

Na skutek apelacji E. J. Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2011 roku (sygn. akt III AUa 2224/10) oddalił apelację, podzielając ustalenia i rozważania Sądu Okręgowego.

W dniu 18 sierpnia 2011 roku E. J. wniósł do organu rentowego o ponowne ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę nakładczą w okresie od 1 listopada 2005 roku do 28 lutego 2009 roku. Po rozpoznaniu tego wniosku, ZUS decyzją z dnia 11 października 2011 roku odmówił wznowienia postępowania w sprawie ponownego ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym zakończonego ostateczną decyzją z dnia 2 marca 2010 roku. Organ rentowy powołał się także na okoliczność, że decyzja z 2 marca 2010 roku była merytorycznie skontrolowana przez Sąd.

Dokonując rozważań prawnych, Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6, art. 9 ust. 2 w zw. z art. 9 ust. 2, art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 4 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych / (Dz. U. nr 137, poz. 887 ze zm.), uznając, że organ rentowy prawidłowo wydał zaskarżone decyzje.

Motywując swoje rozstrzygnięcie wskazał, że organ rentowy decyzją z 2 marca 2010 roku wyłączył E. J. z ubezpieczeń społecznych z tytułu pracy nakładczej. Prawidłowość tej decyzji została potwierdzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach

i Sądu Apelacyjnego w Katowicach. W tej sytuacji decyzja z 2 marca 2010 roku jest prawomocna i przesądza o braku tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi z umowy o pracę nakładczą. Dlatego zdaniem Sądu pierwszej instancji, organ rentowy prawidłowo wydał zaskarżone decyzje o objęciu obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi i wypadkowym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz o obowiązku opłacenia składek na Fundusz Pracy.

Według Sądu Okręgowego, wniosek E. J. z sierpnia 2011 roku o ponowne ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy nakładczej nie może wpłynąć na ocenę prawidłowości zaskarżonych decyzji. Przede wszystkim w dacie wydania zaskarżonych decyzji, decyzja z 2 marca 2010 roku była prawomocna, podobnie jak oddalający odwołanie wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach i oddalający apelację wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że nie można zatem wymagać od organu rentowego aby oczekiwał z wydawaniem kolejnej decyzji o objęciu ubezpieczeniami społecznymi z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej na zakończenie postępowania zainicjowanego wnioskiem odwołującego o

ustalenie ponownie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy nakładczej, a następnie ewentualnym odwołaniem do Sądu i apelacją. W efekcie mogłoby to doprowadzić do przedawnienia żądania organu rentowego o składki z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Przy czym wskazał, że jeśli Sąd zmieni decyzję organu rentowego

z 11 października 2011 roku o odmowie wznowienia postępowania w sprawie ponownego ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy nakładczej, będzie to nowa okoliczność stanowiąca podstawę do ponownego ustalenia w sprawie o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej

i opłacania składek na Fundusz Pracy z tego tytułu.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

W apelacji od zaprezentowanego orzeczenia ubezpieczony, zarzucił Sądowi pierwszej instancji pominięcie rozstrzygnięcia kwestii wstępnej i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku do ponownego rozstrzygnięcia z zaleceniem zawieszenia postępowania do czasu rozstrzygnięcia kwestii wstępnej.

Uzasadniając wniesiony środek odwoławczy, skarżący wskazał, że jego zdaniem Sąd Okręgowy w sposób niezrozumiały odmówił zawieszenia postępowania pomimo tego, że sam przyznał, iż ustalenie ponowne podlegania ubezpieczeniom z tytułu pracy nakładczej stanowi okoliczność mającą istotne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Podkreślił, że postępowanie dotyczące powyższej kwestii toczy się, a ewentualna zwłoka w rozstrzygnięciu niniejszej sprawy pozostaje bez wpływu na możliwe przedawnienie składek na ubezpieczenie społeczne, które to zacnie następować począwszy od grudnia 2015 roku. Pozostały czas jest zdaniem apelującego wystarczający dla dokonania prawidłowego rozstrzygnięcia.

Nadto ubezpieczony podniósł, że zawisłość sprawy przed sądem powoduje, że przedawnienie w ogóle nie biegnie, tak więc jego zdaniem względy ekonomiki procesowej przemawiały za zawieszeniem postępowania. Wskazał także, że stosunek ubezpieczenia społecznego nawiązywany jest ex lege, a nie wskutek konstytutywnych orzeczeń bądź decyzji. Dalej podkreślił, że argumenty użyte we wniosku o ponowne ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pracy nakładczej mają istotny wpływ również i w tym postępowaniu.

Zdaniem ubezpieczonego Sąd I instancji nie wziął przy tym również pod uwagę tego, że wskutek braku zawieszenia postępowania może dojść do sytuacji, w której to apelujący dozna straty w postaci wyegzekwowania przez organ nienależnych składek na ubezpieczenie społeczne.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako własne, uznał, iż apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Za bezsporny w niniejszej sprawie uznać należy stan faktyczny, nie jest on bowiem kwestionowany przez żadną ze stron postępowania.

Natomiast Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia oraz stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, a wobec trafności ustaleń oraz trafności ocen dokonanych przez Sąd Okręgowy i zawartych w zacytowanym pisemnym uzasadnieniu, Sąd Apelacyjny przyjmuje je za swoje.

Przedstawione przez skarżącego w apelacji zarzuty nie mają wpływu na ustalenia faktyczne ani też nie zawierają argumentów dotyczących oceny prawnej sprawy, mogących stanowić podstawę zmiany bądź uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

Podniesione przez apelującego argumenty stanowią w zasadzie polemikę ze stabilną i jednoznaczną wykładnią prawa materialnego, utrwaloną w orzecznictwie sądowym.

I tak, należy podkreślić, że pomiędzy stronami niniejszego postępowania kwestia objęcia E. J. jako wykonującego umowę o pracę nakładczą na rzecz C. S. obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi tj. emerytalnym i rentowymi, została prawomocnie rozstrzygnięta wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2011 r., o sygn. akt III AUa 2224/10.

Zatem w opisanym wyżej zakresie zachodzi powaga rzeczy osądzonej.

Zgodnie bowiem z treścią art. 365 § 1 k.p.c., orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu swojego wyroku z dnia 27 stycznia 2011 roku (sygn. akt I UK 191/10, LEX nr 896481) wskazał, iż powszechnie przyjmuje się, że moc wiążąca prawomocnego orzeczenia sądu charakteryzuje się dwoma aspektami. Pierwszy aspekt (prawomocność w sensie pozytywnym) oznacza, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak to przyjęto we wcześniejszym prawomocnym wyroku, co gwarantuje poszanowanie dla orzeczenia sądu ustalającego lub regulującego stosunek prawny stanowiący przedmiot rozstrzygnięcia. Określone w art. 365 § 1 k.p.c. związanie stron, sądów oraz innych organów i osób treścią prawomocnego orzeczenia wyraża nakaz przyjmowania przez nie, że w objętej nim sytuacji stan prawny przedstawiał się tak, jak to wynika z sentencji wyroku. Natomiast negatywna strona prawomocności materialnej polega na wykluczeniu możliwości ponownego rozpoznania sprawy między tymi samymi stronami co do tego samego przedmiotu. Jest to negatywna przesłanka procesowa, określana jako powaga rzeczy osądzonej, czyli *res iudicata*, która została uregulowana w art. 366 k.p.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 listopada 2007 r., II CSK 347/07, LEX nr 345525 oraz z 23 czerwca 2009 r., II PK 302/08, LEX nr 513001). Stwierdzenie, że art. 365 § 1 k.p.c. przypisuje prawomocnemu orzeczeniu sądu moc wiążącą nie tylko wobec stron i sądu, który je wydał, lecz również innych sądów, organów państwowych oraz organów administracji publicznej, a w wypadkach prawem przewidzianych także innych osób, oznacza jedynie tyle, że żaden z wymienionych podmiotów nie może negować faktu istnienia prawomocnego orzeczenia i jego treści, niezależnie od tego, czy był, czy nie był stroną tego postępowania. Jednakże mocy wiążącej prawomocnego wyroku w rozumieniu art. 365 § 1 k.p.c. nie można rozpatrywać w oderwaniu od art. 366 k.p.c., który przymiot powagi rzeczy osądzonej odnosi tylko "do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami." Granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej określa przedmiot rozstrzygnięcia i jego podstawa faktyczna, natomiast jej granice podmiotowe obejmują tożsamość obydwu stron procesu, a więc powoda i pozwanego, a także ich następców prawnych. Zatem związanie sądu prawomocnym orzeczeniem, zapadłym w innej sprawie, na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. (rozumiane jako rozstrzygnięcie kwestii prejudycjalnej) występuje w zasadzie przy tożsamości nie tylko przedmiotowej, ale i podmiotowej obu tych spraw. Prawomocne przesądzenie określonej kwestii między tymi samymi stronami tworzy indywidualną i konkretną normę prawną wywiedzioną przez sąd z norm generalnych i abstrakcyjnych zawartych w przepisach prawnych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2009 r., II PK 302/08, LEX nr 513001). Jeśli określona kwestia objęta tą indywidualną normą prawną ma znaczenie prejudycjalne w sprawie aktualnie rozpoznawanej między tymi samymi stronami, to nie może być ona w ogóle badana.

Przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie było stwierdzenie, że ubezpieczony podlega od 1 listopada 2005 r. do 28 lutego 2009 r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia

pozarolniczej działalności gospodarczej, a w związku z tym ustalenie obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy za okres od 1 listopada 2005 roku do 28 lutego 2009 r., apelujący natomiast podnosi w dalszym ciągu, iż w okresach objętych sporem podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy nakładczej.

Mając na względzie powyższe okoliczności, nie może budzić żadnych wątpliwości, że na gruncie niniejszej sprawy i sprawy prawomocnie rozstrzygniętej wyrokiem tutejszego Sądu Apelacyjnego z dnia 27 kwietnia 2011 r. (sygn. akt III AUa 2224/10) zachodzi zarówno tożsamość przedmiotowa jak i podmiotowa. Skoro zatem, pomiędzy stronami niniejszego postępowania została już prawomocnie przesądzona kwestia podlegania E. J., jako wykonującego umowę o pracę nakładczą na rzecz C. S.

w okresie od 1 listopada 2005 r. do 28 lutego 2009 r., obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi, to niedopuszczalne jest ponowne badanie tej kwestii w niniejszym postępowaniu.

Dodać przy tym należy, że wyrokiem z dnia 14 maja 2013 r. (sygn. akt III AUa 1589/12) tutejszy Sąd Apelacyjny oddalił apelację ubezpieczonego E. J. od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 21 lutego 2012 r. (sygn. akt VIII U 2238/11), na mocy którego oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. z dnia 11 października 2011 r. odmawiającej wznowienia postępowania w sprawie ponownego ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zakończonego ostateczną decyzją z dnia

2 marca 2010 r.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie Sąd Apelacyjny w sposób kategoryczny wskazał, że brak jest podstaw do zastosowania przepisu art. 83a ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r., nr 205, poz. 1585 z późn. zm., tekst jednolity), wobec czego Sąd Okręgowy prawidłowo nie znalazł podstaw do podważenia słuszności zaskarżonej decyzji organu rentowego.

Ponadto podkreślenia wymaga, iż Sąd w niniejszym postępowaniu związany jest również treścią ostatecznej decyzji organu rentowego z dnia 2 marca 2010 r. Zgodnie bowiem z zasadą domniemania prawidłowości aktów administracyjnych wywołują one skutki prawne i wiążą inne organy państwowe, w tym sądy (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 18 listopada 1998 r., SA 1103/97, LEX nr 35126). Także sąd ubezpieczeń społecznych jest związany ostateczną decyzją administracyjną, od której strona nie wniosła odwołania w trybie art. 477⁽⁹⁾ k.p.c. ani nie podważyła jej skuteczności w inny prawem przewidziany sposób (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008 roku, sygn. akt I UK 173/07, OSNP 2009/5-6/78, LEX Nr 448797).

Przyjmując, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. z dnia 2 marca 2010 r. wyraża stan prawny, a sąd jest związany decyzją administracyjną pochodzącą od właściwego organu, wydaną w przewidzianym trybie i na podstawie obowiązującego prawa, stwierdzić trzeba, że sąd w niniejszym postępowaniu o stwierdzenie podlegania ubezpieczonego obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu

z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 1 listopada 2005 r. do 28 lutego 2009 r., nie był uprawniony do kontroli ostatecznej decyzji stanowiącej podstawę do uznania, iż E. J. nie podlegał w okresie wskazanym w powyższej decyzji obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy nakładczej świadczonej na rzecz płatnika składek C. S., co przesądza także niedopuszczalność ponownego badania tej kwestii w toku obecnego postępowania, jako ostatecznie rozstrzygniętej.

Jak słusznie zatem podniósł Sąd Okręgowy, decyzja z dnia 2 marca 2010 roku jest prawomocna i przesądza o braku tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi z umowy

o pracę nakładczą. Nie można zatem wymagać od organu rentowego aby oczekiwał

z wydawaniem kolejnej decyzji o objęciu ubezpieczeniami społecznymi z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej na zakończenie postępowania zainicjowanego wnioskiem ubezpieczonego o ustalenie ponownie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy nakładczej, a następnie odwołaniem do Sądu i apelacją. Dlatego zdaniem Sądu Apelacyjnego prawidłowo postąpił zarówno organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję o objęciu ubezpieczonego obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi i wypadkowym z tytułu prowadzenia

pozarolniczej działalności gospodarczej oraz o obowiązku opłacenia składek na Fundusz Pracy, jak i Sąd I instancji, który wydał zaskarżony wyrok bez zawieszania postępowania w niniejszej sprawie.

Jak już zostało wyżej powiedziane, skarżący podnosi jedynie zarzuty odnoszące się do prawidłowości stanowiska Sądu Okręgowego, będącego reakcją na prawomocny wyrok i ostateczną decyzję. Natomiast we wniesionym środku odwoławczym ubezpieczony nie podnosi żadnych merytorycznych argumentów mogących podważyć słuszność ustalenia, że podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 1 listopada 2005 roku do 28 lutego 2009 roku oraz zobowiązany jest do opłacenia składek na Fundusz Pracy za okres od 1 listopada 2005 roku do 28 lutego 2009 roku.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji prawidłowo ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy, w świetle treści powołanych w uzasadnieniu przepisów prawnych. Rozważania Sądu zostały logicznie i wyczerpująco uzasadnione, a co za tym idzie zasługiwały na aprobatę.

Mając powyższe na względzie uznano, iż wyrok Sądu Okręgowego pozostaje w zgodzie z prawem, a co za tym idzie apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Wobec powyższego, na zasadzie art. 385 k.p.c., apelację oddalono.

/-/ SSA J.Ansion /-/ SSA M.Procek /-/ SSA W.Bzibziak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek